

HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DEL 1945 FINS ALS NOSTRES DIES

TEMA 4: LA DESCOLONITZACIÓ

0. INTRODUCCIÓ

Els segles XIX i XX no es poden entendre sense el que va significar la colonització.

El terme descolonització és un terme usat per primera vegada al 1837 deixant-se d'usar fins al 1927 però va tenir ressò a partir de la II Guerra Mundial.

Es defineix com al procés de liquidació del sistema colonial al crear-se entre el 1945 i el 1975 estats independents a les antigues colònies africanes i asiàtiques. Era una lluita contra Europa. El procés va començar abans del 1945 perquè abans de la guerra, Iraq, els Estats Units i els països llatinoamericans ja eren independents. La colonització va començar amb els imperis comercials del segle XV.

Llatinoamèrica i els Estats Units no s'inclouen al procés al considerar-se com a secessions per estar el procés dirigit pels criolls sense participació de la població autòctona.

Els elements que acceleraren la descolonització foren

- Les conseqüències de les 2 guerres mundials
- L'evolució dels pobles colonitzats
- L'acció de les forces internacionals va veure com es segregava el imperialisme a causa del moviment antiimperialista alimentada per les esglésies i les corrents polítiques occidentals com el marxisme, començant aquesta opinió des del segle XVI amb Bartolomé de las Casas, destacant els sectors intel·lectuals i religiosos. Es van crear clubs formats per sectors intel·lectuals i polítics d'esquerra que insistien a la injustícia del imperialisme, coordinant-se per fer accions internacionals.
- La política dels organismes internacionals
- Les institucions internacionals han facilitats els processos de independència. La Societat a Nacions va regular la situació dels territoris colonials alemanys i dels ocupats pels otomans, fent-ho per mandats, sent la resta protectorats anglesos i francesos menys Iraq. L'ONU per la Carta del Atlàntic va actuar a favor dels processos de independència al estar als 14 Punts de Wilson el principi d'autodeterminació de totes les colònies i per això defensaren els processos d'autonomia i independència. Va crear-se una comissió especial dins d'aquest òrgan, estant actualment la majoria de colònies independitzades
- El creixement demogràfic i de la urbanització de les colònies
- Les transformacions econòmiques provocaren importants desequilibris regionals però al mateix temps foren la base del desenvolupament de les organitzacions sindicals i polítiques autòctones. Va produir canvis culturals i educatius que desestructuraren la societat tradicional però a la vegada formaren a les elits capaces d'usar els discursos polítics occidentals per denunciar la colonització i reclamar la seva independència
- L'actitud política d'algunes metròpolis fou d'adaptar les colònies a la realitat de un món canviant on el imperialisme no tenia sentit i per això actuaren
- Al cas anglès, com a promotors dels processos colonials al transformar les colònies de poblament britànic com al cas de Canadà des del 1867, Austràlia des del 1901, la Unió Sud-africana a partir del 1909, passant a elles per primera vegada per haver menys problemes al ser la majoria de població anglesa. La Commonwealth era una forma de controlar-les una vegada independents, ampliant-se aquesta organització fins al 1965 amb les colònies independitzades asiàtiques i africanes i fins al 1980, les d'Oceania i el Carib. Al cas anglès, sols fou violent el cas indi

- El cas francès va seguir les passes marcades pels anglesos a través d'etapes per fer una comunitat francesa sent a la primera etapa els independitzats Indoxina i el Mogreb, estant seguits a la segona etapa per les colònies de l'Àfrica negra i al últim plac, al Carib i l'Àfrica sub-suhariana. En general, van ser processos ben conduïts però els últims 30 anys a aquestos països han segut convulsos perquè les particions fetes no corresponen a cap realitat
- El cas belga és va fer tard i mal
- Als casos espanyol i portuguès, és va fer mal i tard especialment a Angola i Moçambic ja que Portugal i els pobladors de les colònies s'enfrontaren a conflictes armats. La descolonització del Sahara és va fer al moment en que el règim franquista vivia moments difícils degut a una crisi institucional

LES CONSEQÜÈNCIES DE LES 2 GUERRES MUNDIALS

Aquesta guerra va tenir conseqüències immediates a les relacions entre les colònies i la metròpoli, creant una nova situació a la dependència que tenien els territoris dominats per

- El progressius debilitament del poder europeu
- L'evolució dels imperis colonials
- Les mesures adoptades per les metròpolis

Les conseqüències de la guerra

- Influenciaren el repartiment territorial al desaparèixer el imperi alemany, sent dominats aquestos territoris per mandats anglesos, francesos o belgues sent aquesta una forma diferent de dominació. A la II Guerra Mundial s'implicaren, sent espais de conflictes
- Econòmicament, ajudaren el esforç bèl·lic de les metròpolis
- Socialment, els metròpolis usaren a ciutadans colonials als exèrcits cosa que va provocar profunds canvis a aquestos soldats
- Políticament i sobretot a Àsia a causa de l'activitat japonesa de expansió, és va crear un poder oriental que al marc de la guerra va aconseguir una gran victòria al haver un foment del nacionalisme asiàtic
- Les actituds dels països guanyadors canviaren respecte de les colònies, afavorint-se la transformació de les orientacions polítiques i socials de les colònies perquè a la Societat de Nacions volia tutelar els processos de descolonització, tenint èxit açò a la II Guerra Mundial al estar el principi d'autodeterminació als 14 Punts de Wilson a la Carta del Atlàntic feta per ajudar a derrocar al feixisme, cosa que és va reflectir a l'ONU

A la II Guerra Mundial, els europeus no eren invulnerables i per tant, els principis dels aliats eren aplicables als pobles colonitzats.

L'EVOLUCIÓ DELS POBLES COLONITZATS

La pressa de consciència dels colonitzats va fer que naixeren moviments nacionalistes afroasiàtics que creixeren i és desenvoluparen internament, sent un canvi

- Econòmic per la vinculació del creixement econòmic colonial manifestat a la democràcia, l'estructura dels serveis o a la distribució del treball però tot estava vinculat al sistema colonial
- Social al moldejar les societats tradicionals sobretot les africanes i per tant, va afectar al sistema de valors
- Ideològic sobretot als sistemes educatius per l'assimilació del sistema de pensament europeus, provocant una renovació dels sistemes tradicionals de valors i l'afirmació de les identitats tradicionals
- El naixement de una progressiva personalitat història, sent el ferment dels moviments nacionalistes

- Asiàtics que tenen una diferent visió del mon asiàtic al ser diferent del occidental
- Islàmic/àrab anant des dels tradicionals fins al socialisme
- Negritud al exaltar els valors tradicionals
- La creació de partits polítics foren la clau del nacionalisme al crear moviments propis de 3 classes: els conservadors (oligàrquics al estar formats per les elits colonials), els liberals (amb projecció democràtica estan sobretot a les ex-colònies angleses però són una minoria) i els nacionalistes són de caràcter revolucionari i popular, sent la majoria de ideologia marxista adaptat a les pròpies situacions. Aquestos últims
- Asiàtics són
 - El Partit del Congrés creat al 185 al Índia
 - La Lliga Musulmans creada al 1906 al Pakistan
 - El Quomintang creat al 1911 a la Xina, és de ideologia republicana
 - El Viet-Minh creat a la primera meitat del segle XX a Vietnam
 - El Partit Nacional Indonesi
 - Asiàtics són
- Africans són
 - Abdelkrim al Marroc
 - El Stiglal creat al 1937 al Marroc és de ideologia nacionalista però conservador
 - El Partit Destur a Tunísia
 - Els Germans Musulans creat al 1928 a Egipte
 - Necruma i Sengor són 2 intel·lectuals de l'Àfrica negra sobre els que és basaren els partits de l'Àfrica sub-sahariana
- Els moviments de solidaritat anti-imperialistes volen sobre al seva identitat, unes noves relacions entre els països colonitzats fent una acció comuna com són
 - El panasiatisme celebra reunions des del 1926, desembocant a la Conferència de Bandung del 1955, sent el bressol dels moviments nacionalistes asiàtics
 - El panislamisme predominen els aspectes religiosos i culturals
 - El panarabisme ha plantejat la necessitat d'articular una certa unió, va desembocar a la creació de la Lliga d'Estats Àrabs al 1945
 - El panafricanisme va desembocar a la celebració de congressos internacionals i a la constitució de l'Organització de Unitat Africana

1. LA GUERRA A LES COLÒNIES I LES SEVES CONSEQÜÈNCIES: ELS MOVIMENTS D'EMANCIPACIÓ NACIONAL I LA CRISI DEL IMPERIALISME

El imperialisme europeu va tenir la seva màxima extensió al segle XIX i les 2 primeres dècades del segle XX, afectant al continent Africà a la seva totalitat i a pràcticament tot l'asiàtic, destacant els imperis francès i anglès, representant els 2 junts del 60 % de la superfície colonial i el 80 % de la població colonial.

El manteniment dels imperis tenia costos i per tant, el seu funcionament estava en funció de l'evolució dels costos polítics enfrontats. El general, l'experiència imperial al principi va tenir un cost relativament baix per la superioritat militar europea i la dificultat dels colonitzats per estructurar una resposta eficaç però a mida que s'ampliaven els imperis, les reserves demogràfiques de les metròpoli s'esgotaren. Amb la consolidació dels sistemes democràtics, és deslegitimava el colonialisme mentre s'en donava als moviments independentistes.

Als últims anys de imperialisme hi havia moltes dificultats per reclutar militars al exèrcit per motius polítics i econòmics ja que l'exploració colonial havia ajudat a pujar el nivell de vida de la metròpoli.

A les colònies l'administració colonial augmentava el seu cost polític a mida que disminuïen les possibilitats per explotar els recursos per mitjà de la violència.

El moment crític va arribar a la II Guerra Mundial i al 1980 per l'URSS, ja que el cost polític de l'obtenció de recursos tenia un elevat nivell de democratització però aquest a les colònies s'havia reduït.

Després d'aquest conflicte el prestigi de les potències colonitzadores havia disminuït mentre augmentava el de les organitzacions nacionals dels territoris conquerits i per això sols els països dirigits per dictadures va conservar les seves possessions fins al anys 70, inclòs al cost d'instaurar règims de terror, com feu Portugal.

L'ACTITUD AMERICANA DAVANT DEL PROCÉS DE COLONITZACIÓ

Les 2 potències s'oposaven als imperis colonials europeus ja que afirmaven que a la postguerra no tenia lloc l'imperialisme.

La política nord-americana antiimperialista és basada a

- El país havia sorgit com una federació d'estats independents, sent per ella la independència la meta final de totes les colònies
- El colonialisme era incompatible amb els principis radical-democràtics de Wilson i Roosevelt
- Els mercats colonials reservats a les metròpoli eren un obstacle per l'expansió comercial nord-americana

Sempre va estar a favor de una ràpida descolonització. Estaven els nord-americans compromesos a no interferir als assumptes colonials interns però Washington va aprofitar la presència de tropes aliades al nord d'Àfrica per

- Mostrar la seva simpatia als moviments nacionalistes
- Mantenir contactes amb els principals líders dels moviments nacionalistes
- Alimentar les aspiracions independentistes

L'ACTITUD DE L'URSS DAVANT DEL PROCÉS DE COLONITZACIÓ

L'actitud de l'URSS fou molt més vacil·lant més a Indoxina. Ideològicament era partidària de la independència de tots els pobles colonitzats però a la pràctica, els seus plantejaments variaren segons les circumstàncies perquè

- Entre el 1939 i el 1941 era defensor d'un antiimperialisme radical
- Després de trencar amb Alemanya, va moderar el seu discurs
- A les conferències de Teherán (1943) i Yalta (1945), la seva postura estava clarament a favor de la dissolució dels imperis colonials però a algunes colònies com al Magreb, renunciaren a participar amb els partits nacionalistes per acusar-los de seguir als interessos ianquis

Sols a Indoxina el moviment comunista va optar per la insurrecció, aconseguint que al 1945 es reafirmara l'abolició del protectorat francès, proclamant la independència i la constitució de la República Democràtica del Vietnam però a aquesta proclamació, no es feia referència a l'URSS.

L'ONU

L'actitud de les 2 grans potències mundials i més de la meitat dels països que formaren part de l'ONU foren

ex-colònies, va fer que a la carta fundacional d'aquesta institució tinguera un clar matis antiimperialista al proposar que el desenvolupament de les relacions fora amistosa entre les nacions, estant basades al respecte de la igualtat de drets i l'autodeterminació dels pobles. A nivell normatiu, aquest assumpte és completava amb

- Territoris no autònoms eren les colònies amb una nova denominació, establint les obligacions de les metròpolis com eren tenir en compte els interessos d'aquestes poblacions a banda de protegir-les i respectar la seva llengua i la cultura. Els administradors devien de facilitar informes estadístics a la institució
- Els règims de tutela eren els territoris que havien perdut els perdedors de la I Guerra Mundial sent cedits a l'ONU o a diversos estats que els administrava a través de mandats, tenint que fer un informe anual

Al 1952 una resolució incloïa entre els drets fonamentals del home, el dels pobles de disposar d'ells mateixa.

Al 1960 és va adoptar la Declaració sobre la Concessió de la Independència als Països i els Pobles Colonials, denunciant-se el colonialisme com un impediment per haver una pau mundial.

LA CONFERÈNCIA DE BANDUNG

A aquesta conferència celebrada al 1955 va nèixer el Moviment de Països no Alienats, celebrant-se a la capital de un estat recent independitzat.

Fou convocada per 5 països que havien aconseguit la independència recentment com eren

- Índia
- Pakistan
- Ceilan
- Birmània
- Indonèsia

Així va culminar el final de un procés de pressa de consciència iniciat amb la Revolució Russa i la I Guerra Mundial.

Va reunir a 29 països africans i asiàtics agrupats a 3 grans tendències

- Neutrals com eren Afganistan, Birmània, Egipte, Índia, Indonèsia i Síria
- Pro-cumunistes com eren Xina i Vietnam del Nord
- Pro-occidentals com eren Etiòpia, Filipines, Iraq, Iran, Japó, Laos, Líban, Libèria, Líbia, Pakistan, Tailàndia, Turquia i Vietnam del Sud

Per damunt de les diferents tendències, s'aconseguí una ampla unanimitat als e temes principals de la reunió com eren

- L'anticolonialisme és va aprovar una resolució per condemnar el colonialisme a totes les seves manifestacions. És va proclamar la solidaritat amb la lluita dels àrabs contra Isreal. És va fer extensiva a aquesta crítica, la discriminació racial i el imperialisme econòmic
- La no alineació i la coexistència pacífica
- El desenvolupament econòmic i cultural de les nacions

Aquesta reunió fou la mort del complex de inferioritat del tercer mon al ser substituïda la solidaritat geogràfica per la política, estant basada a elements neutrals actius

- L'expressió de la independència front als 2 blocs enfrontats a la Guerra Freda
- El reconeixement i l'ajuda als moviments de alliberació nacional
- El compromís de no vincular-se de cap forma amb els Estats Units o l'URSS
- La negativa a que aquestos territoris serviren com a base per forces armades estrangeres

LA DESCOMPOSICIÓ DEL IMPERI BRITÀNIC

El procés va començar al 1922 amb la independència declarada de Egipte seguint-li

- 8 anys després, Iraq
- Al 1946 Transjordania
- Al 1956 Sudan però aquest gaudia des del 1948 de una semiautonomia i d'autogovern des del 1953

En general fou molt més conflictiva que a països com França o Portugal per

- La tradició de imposar un règim d'administració colonial indirecta, conferint als colons un àmbit de llibertats relativament ample
- La costum d'afavorir l'evolució del règim colonial per la concessió d'estatuts d'autonomia intern que establien un govern local, autogovern i domini
- El realisme britànic i dels laboristes al valorar el nou context internacional de postguerra, percebent la inutilitat que suposava mantenir un imperi en contra de la voluntat de les poblacions ocupades

ÀSIA

LA ÍNDIA I EL PAKISTAN

La presència anglesa des del segle XVII i la rellevància del territori, feren que naixeren unes elits educades segons els paràmetres occidentals orgulloses de pertànyer a una civilització culta, antiga i esplendorosa.

Al 1885 va nèixer el Partit del Congrés que fou el protagonista de la lluita per la independència. El seu programa incloïa 4 punts bàsics (millora de les condicions de vida, una millor administració dels recursos, una reforma constitucional i l'admissió dels hindús al exèrcit) li va proporcionar una ampla base popular i per tant, una ràpida expansió.

La Lliga Musulmana creada al 1906 defenia els interessos de la minoria islàmica i aquets junt amb l'altre partit, és comprometeren per la lluita de l'autonomia de l'Índia.

Al 1914 Gandhi havia tornat de Sud-àfrica, posant-se a favor dels moviments de desobediència civil no violenta que s'extengueren. Londres estava convençuda de que serien incapaços de governar-se ells soles i per tant, la independència seria el final del imperi i per això, va respondre durament a les propostes.

Açò li va donar arguments als partidaris de la no violència i va radicalitzar les posicions del Partit del Congrés i per això al 1928 va incloure al seu programa la independència i un any després, començava una campanya de desobediència civil per suportar la proposta.

El govern de la metròpoli després d'encapçalar als líders del moviment va canviar al seva política perquè al 1930 va començar les negociacions que van acabar quan al 1935 es va fer pública la Llei de Govern de la Índia que dotava d'autonomia a les províncies al establir un principi federatiu i sancionar les institucions parlamentàries com a forma de govern.

Al 1937 es celebraren unes eleccions amb sufragi restringit on el Partit del Congrés va tenir un gran èxit i per això va accedir al poder la de majoria de les províncies.

La II Guerra Mundial va accelerar el procés ja que els 2 partits supeditaren la col·laboració amb les autoritats angleses si hi havia un acord pel qual s'aconseguiria la independència però els anglesos refusaren la possibilitat i per això el Partit del Congrés va començar un altra campanya de desobediència civil mentre que el líder de la Lliga Musulmana recordava l'objectiu de crear un estat musulmà.

Al 1942 va haver una nova aproximació a causa de l'amenaça japonesa, mostrant la metròpoli interès per col·laborar va llançar de proposta de que acabada la guerra, és convertirien a un domini però les negociacions no tingueren èxit al refusar els anglesos la constitució de un govern hindú i per això Gandhi va mobilitzar a les bases del Partit del Congrés i va demanar als anglesos que s'en anaren del territori hindú.

Amb el final de la guerra, els fets és precipitaren per

- L'actitud del govern laborista anglès
- El convenciment de la població anglesa de que el seu país no estava en condicions de garantir la permanència a la colònies estant els hindús en contra
- L'esperança de que la Commowealth facilitaria la integració de la Índia a l'òrbita dels interessos anglesos
- Els resultats de les eleccions del 1945 a la colònia posaren de manifest la divisió de la colònia en 2 comunitats diferenciades i per tant, és donava raó a la proposició de dividir-la en 2 estats

El principal govern de Londres era trobar una solució per donar la independència sense arribar a la violència entre les 2 comunitats però no era fàcil ja que el Partit del Congrés volia preservar la unitat del sub-continent a través de una constitució federal mentre que Jinnah volia crear un estat musulmà. A Maig del 1946 hi hagueren enfrontaments amb l'assemblea constituent i el govern provisional però no és va arribar a cap acord i per això, hi hagueren enfrontaments entre els hindús i els futurs habitants de Bengala.

A principis del 1947 el govern anglès va prendre la decisió de transmetre el poder abans de Juny del 1948. després de diverses reunions, és convenceren de que no era possible donar la independència a un sol estat i per això és va donar un pla de partició entre les diferents províncies agrupades en funció de la població dividint-la en

- Índia i Pakistan
- Bengala i Punjab devien pronunciar-se sobre la seva divisió o integració a un dels nous estats
- Les principats devien de integrar-se a una dels 2

El pla fou immediatament acceptat, accedint els 2 països a una independència amb una desconfiança mútua.

BIRMANIA

La independència la va aconseguir al 1937 després de separar-se de la Índia, sent-ho formalment des del 1942 al produir-se la invasió per part dels japonesos sent la reacció l'aparició de una coalició que agrupava a totes les forces de la resistència estant encapçalada per un nacionalista.

El líder va acceptar un estatut d'autonomia però la resta de membres no.

Al Octubre del 1947 el govern anglès va decidir concedir-li la independència, decidint no adherir-se a la Commowealth.

CEILAN

Els van concedir la independència al 1948 després de ser des del 1946 plenament autònoms per evitar els conflictes que havien patit els seus veïns.

MALÀISIA

La independència dels països que formaren part de Malàisia foren complicats ja que convivia diferents tipus de població que tenien com a element comú l'educació anglesa de les seves elits però l'ocupació japonesa va deixar malparada la reputació europea.

Londres no estava disposada a renunciar a elles i per això al 1948 va publicar una constitució que preveia una futura unitat nacional i garantia el control britànic i la defensa dels seus interessos.

La protesta dels nacionalistes més radicals va passar a ser una insurrecció convertida en endèmica a pesar dels esforços britànics per reprimir-la.

Al 1957 es va constituir la Unió o Federació Malaia, integrant-se a la Commonwealth.

Al 1963 Singapur i els territoris del nord de Borneo s'uniren a la federació formant la Gran Malàisia o Malàisia, abandonant-la Singapur 2 anys després.

ÀFRICA

Fonamentalment es produí la descolonització entre el 1960 i el 1965.

Va destacar el impuls donat al 1945 per la celebració del V Congrés Panafricà de Manchester lloc on emprengueren un procés evolutiu que els va dur poc a poc cap al autogovern i l'establiment de institucions copiades de les angleses.

Aquesta descolonització va sorprendre prou a l'administració anglesa ja que es considerava que no estaven preparats per fer-se càrrec dels governs dels seus països i per això fomentaren el desenvolupament econòmic social per crear les elits que dirigirien als països independents de forma moderna però l'entrada dels nacionalisme africans després de la II Guerra Mundial no era previst però de tots formes Attlee es va adoptar a la nova situació per

- El reconeixement per part de l'opinió pública del dret d'autodeterminació de les colònies
- L'evolució política anava unida als progressos econòmics i socials paral·lels

El govern substituït d'Attlee va continuar amb aquests principis i per tant, la reacció davant dels nacionalismes fou molt més realista que la francesa.

Totes les colònies independitzades passaren a formar part de la Commonwealth menys Rodhesia del Sud que es va proclamar independent de forma unilateral al 1966, abandonant la institució l'any següent.

El fet de ser processos no traumàtics no deu de fer oblidar les restes negatives que va deixar el imperialisme

GHANA

Independitzada al 1957, fou la primera independitzada d'aquest continent.

Es un país format a la independència amb una diversitat ètnic-administrativa cosa derivada de l'artificialitat de les seves fronteres colonials i per això hi havia molts grups ètnics, moltes religions i comportament ètnics.

El procés que va seguir fou

- Al 1946 se li va donar una constitució que mantenia l'equilibri entre els grups ètnics i els poders

- Al 1948 Nkrumah va demanar que s'accelerara el procés cap al autogovern
- Al 1949 es fundava la Convenció pel Poble que era un vertader partit de masses capaç d'enquadrar als nacionalistes més radicals, sent un mitjà eficaç per lluitar per la independència i contrarrestar els poders dels vells notables tribals
- Al 1951 les eleccions li donaren el poder a Nkrumah, fent al any següent una assemblea per fer una nova constitució acceptada al 1954 que establia la plena autonomia interna, sent el primer pas cap a la independència
- Al 1957 es va aconseguir la independència després de superar els problemes derivats de les diverses divisions

Al 1956 el Togo britànic fou annexionat a Ghana.

SERRA LLEONA

Independent des del 1961, fou un procés paregut al de Ghana però amb menys conflictivitat interna.

NIGÈRIA

Era el país que menys predestinat pareixia a formar un estat independent degut a la seva grandària i la gran diversitat que tenien les seves fronteres, sent la unitat nacional

- L'herència de l'administració colonial anglesa
- L'empenta nacionalista de les classes mitjanes als 3 principals grups ètnics

La constitució del 1945 no va satisfer als nacionalistes per

- Mantenir els poders dels caps i els notables tradicionals
- No era cap avanç a l'arabització de les institucions colonials

La constitució del 1951 era de caràcter federal, africanitzant-se les institucions i les administracions colonials.

El triomf dels nacionalistes va donar lloc a les conferències del 1953 i del 1954, desembocant a la constitució del 1954 que obria la porta a la independència que va arribar al 1960.

L'ÀFRICA ORIENTAL

Comprenia 4 territoris que tenien en comú

- El retard de les comunitats negres
- La preeminència política local dels caps tradicionals
- La existència de importants contingents de colons europeus i de comerciants àrabs i hindús

A pesar d'això, l'accés a la independència fou ràpid.

TANZÀNIA

TANGANICA

Es va iniciar a aquesta colònia al primer lloc, sent un mandat anglès des del 1919.

Al 1951 la TAA va demanar pels africans una representació igual o lleugerament superior a la dels europeus i asiàtics al consell legislatiu del territori però l'administració no la va acceptar.

Al 1954 el líder nacionalista va crear el TANU, estant obert a nacionalistes de totes les races.

Al 1958 es va imposar a les eleccions i per tant, era una garantia per la presència de minories racials, celebrant-se aquestes amb un sistema on cada votant votava a un europeu, un asiàtic i un africà. Va repetir l'èxit al 1959 i el 1960 i per això, es va accelerar el procés de independència que es va proclamar al Desembre del 1961.

ZANZIBAR

Zanzíbar era un protectorat anglès des del 1890, coexistent africans i àrabs.

No va tenir problemes per convertir-se de un estat independent al 1963.

Al 1964 es va unir a Tanganica per formar la República Federal de Tanzània.

UGANDA

Fou un procés més complex a causa del fraccionament polític dels territoris agrupats a la federació ugandesa que era un protectorat format per un conjunt de petits regnes vinculats a la corona i per territoris no adscrits a cap regne, que fou inapareguerent els primers partits nacionalistes com el Partit Democràtic que reivindicava el fi de l'hegemonia del regne, Buganda i els seus aliats a banda de la unificació de tot el territori.

A finals de la dècada dels 50, el principal problema per l'administració era com compaginar els desitjos de independència i la unitat dels dirigents nacionalistes amb els privilegis dels reis. La solució fou celebrar unes eleccions al 1961 per saber la opinió de la població.

La victòria dels partits nacionalistes va demostrar que l'opinió dominant estava a favor de la independència i de unitat i per això, feren una constitució federal que els atorgava certa autonomia, obtenint la independència al 1962.

KENYA

Les pressions dels nombrosos europeus que ocupaven les terres més fèrtils feren que fora el últim país de l'Àfrica oriental anglesa en independitzar-se.

Al 1944 el KAU va denunciar les difícils condicions de vida dels africans. Al 1991 van plantejar la necessitat de tenir major representació africana al consell legislatiu de la colònia i les institucions locals però les seves reivindicacions no foren acceptades i per això va nàixer un moviment violent secret que feia atemptats contra els colons i contra els africans acusats de col·laboracionisme.

L'administració va reaccionar

- Decretant l'estat d'emergència
- Prohibint els partits polítics africans
- Empresonant als principals dirigents del KAU i als notables kikuyus

Al 1954 es va reprendre el procés constitucional cap a la independència celebrant-se al 1960 a la Conferència de Lancaster House.

A les eleccions del 1961, va guanyar el KANU que defenia la imposició de un sistema federal, tenint el suport de una part significativa dels colons europeus i de forma més discreta, de Londres.

L'ÀFRICA CENTRAL

La Gran Bretanya al 1953 va crear la federació de l'Àfrica central compresa per

- La colònia de Rodhesia del Sud
- Els protectorats de Rodhesia del Nord i Niasalandia

Els colons europeus dominaven l'assemblea federal i el govern i per tant, la descolonització va tenir una característica molt particular ja que els africans tenien que independitzar-se dels colons instal·lats al país.

Les natus eren conscients de que la federació reforçava el poder dels europeus i per això, les organitzacions nacionalistes africanes lluitaven per acabar amb la federació i aconseguir que s'instaurara a cada territori un govern africà. La resposta blanca fou

- El decret del estat d'emergència
- La prohibició dels partits africans
- Empresonament de milers de militants dels partits nacionalistes

La repressió va augmentar el moviment i per això Londres va accelerar les independències de cada un dels territoris de la federació.

El procés a cada país

- A Malawi al 1964, 28 dels 23 escons foren per la població nativa, declarant-se independent
- Rodhesia del Nord el govern blanc va acceptar la proposta de Londres de fer una reforma constitucional que deixava intacta la supremacia blanca. Davant d'això, és va prohibir el Partit Nacional Democràtic i és va accentuar la segregació i la repressió dels dirigents negres. Al 1965 el govern de Smith va trencar unilateralment amb Londres al proclamar-se independent i abandonar la Commowealth. El Front Patriòtic lluitava de forma armada a un context internacional que ofegava econòmica i políticament el govern blanc que al 1979 va decidir negociar una constitució multiracial refusada pel Front Patriòtic, donant-se pas a un govern africà presidit per un moderat. Aquest va emprendre negociacions amb Londres aconseguint que al 1980 és celebraren eleccions lliures on va guanyar ZANU, reingresant Zimbabwe a la Commowealth

L'ÀFRICA MERIDIONAL

A partir de mitjans dels anys 60, Gran Bretanya va concedir la independència als 3 protectorats que envoltaven a Sud-àfrica que eren

- Al 1966 Bechuana, adoptant el nom de Botswana
- Basuto va adoptar el nom de Regne de Lesuto
- Al 1968 li la va lliurar a Swazilàndia

LA CONFLICTIVITAT A LA DISSOLUCIÓ DEL IMPERI FRANCÈS

París va respondre tard i mal als vents d'alliberació de les colònies. A la Constitució de la IV República

- És creava una amalgama jurídica que oposava els principis de l'assimilació i federació: la Unió Francesa
- És fixaven els límits als que la metròpoli estava disposada a cedir en matèria colonial, però eren molt poques respecte de les peticions dels nacionalistes mogrebins

EL PRÒXIM ORIENT: SÍRIA I LÍBIA

Aquest procés al període d'entreguerres va augmentar el nacionalisme àrab que és va plasmar a la formació de la Lliga àrab al 1945, tenint el seu contingut pragmàtic al 1946 amb el congrés fundacional del Partit Baas celebrat a Damasc.

A Síria i el Líban la derrota francesa front Alemanya va donar ales als moviments nacionalistes i per això al 1941 hi hagueren diverses concessions però poc més tard la creixent ingerència alemanya va provocar la intervenció anglo-australiana, derrotant a Vicky.

L'oposició de Londres a manteniment dels mandats francesos va obligar al delegat de De Gaulles va obrir negociacions amb els nacionalistes, reemprenent-se la via constitucional iniciada al 1936.

Al 1943 els nacionalistes guanyaren les eleccions i el 22/12, és va concedir la independència a Síria i el Líban però mantenint França un contingent de tropes als 2 països però Síria també en tenia angleses.

Al 1945 hi hagueren enfrontaments de la població musulmana amb el exèrcit i la policia, ordenant França el bombardeig de Damasco, sent açò denunciat davant l'ONU i per això va haver un ultimàtum anglès que va conduir a un acord firmat al 1946 pel qual les tropes francesos i angleses abandonaven els 2 països simultàniament.

LA INDEPENDÈNCIA DEL MOGREB

Ajudaren a generar infundades esperances als cercles nacionalistes magrebins

- L'ocupació alemanya de França
- El desembarcament aliat al nord d'Àfrica
- La postura anticolonial de Roosevelt
- La participació de voluntaris musulmans al exèrcit de la França lliure
- L'evolució dels fets a Síria i el Líban

França va respondre amb repressió i amb una anacrònica política asimilacionista a les peticions de independència.

EL MARROC

Als anys previs a la II Guerra Mundial va haver una intensa activitat nacionalista animada per les provocacions franceses.

Marroc tenia un moviment nacionalista impulsat per el Comitè d'Acció Marroquí que demanava

- La nacionalització dels principals recursos econòmics
- La tornada al règim del protectorat
- La campanya Pa, justícia, insurrecció

Al 1943 és va fundar el Istiqlal.

L'assassinat del líder sindical de Tunísia al 1952 va provocar una vaga general a Casablanca que va acabar amb 8 morts, decretant-se l'estat d'excepció i començant una desmesurada repressió que va tenir la condemna de l'ONU.

Al 1953 una vegada al exili Mohamed V (únic element de legitimitat del protectorat i la presència francesa al

Marroc), és va perdre.

Les primeres accions nacionalistes feren témer una insurrecció i per això al Agost del 1955, el govern va dur a cap conversacions amb tots els sectors polítics marroquins i per això poc després el rei tornava del exili.

Una declaració franco-marroquina al Març del 1956 proclamava la independència, fent-ho Madrid un més després, lliurant-li al 1958 la zona sud del protectorat i al 1969, Ifni.

TUNÍSIA

Al 1933 el Congrés Nacional del Destour reclamava la independència. Al 1938 els principals dirigents eren arrestats i acusats d'organitzar un moviment vaguista per demanar la supressió del terç colonial.

Al 1937 el Partit del Poble Algerí tenia com a objectiu la alliberació de la pàtria algerina i la unitat àrab i islàmica.

GUERRA I REVOLUCIÓ A ALGÈRIA

Algèria la Constitució de la IV República va crear una Assemblée Algerina que era l'encarregada d'ocupar-se de les qüestions internes del territori.

La publicació del estatut d'Algèria va estar seguida de manipulacions electorals perquè no guanyara el MTLN i per tant, el nacionalisme és va quedar sense conca legal i per això, és va posar en funcionament la OS que estava dedicada a la lluita armada.

Al 1954 és va fundar la CRUA que era una instància que agrupava totes les tendències del nacionalisme algerí, preconitzant la via insurreccional. El FLN va demanar la independència i proposava negociacions amb el govern francès però al resposta fou la única negociació és la possible guerra i per això s'incrementaren substancialment les forces franceses responent els nacionalistes amb una dura ofensiva que va fer que la situació transcendira a l'opinió pública internacional.

Al 1956 és va donar el cicle més negre de terrorisme i repressió que va començar amb el segrest de un avió marroquí que transportava a 4 líders de la resistència armada per ser empresonats a França i per això al 1957 és va iniciar la Batalla d'Alger per la que el FLN fou destruït.

La guerra bruta va provocar el refús dels intel·lectuals i per això el govern fou pressionat per una opinió pública contrària al horror de la guerra.

Al 1958 és va fer un govern per preparar la retirada, enviant-li al 9/05/1959 4 generals un telegrama a la república que era l'anunci del cop d'estat militar que 4 dies després va acabar amb la IV República.

De Gaulle al seu discurs va respondre ambigüament, responent la FLN amb la creació de Tunísia de un govern provisional i en pocs mesos, va optar el president per una eixida negociada favorable a França i per això, al 1961 va acceptar celebrar un referèndum.

Poc després van començar les Conferències d'Evian que van conduir al reconeixement de la sobirania algerina i per això a la primavera del 1962, va haver una sortida massiva de colons europeus. El 1 de Juliol, el referèndum d'autodeterminació sols va tenir un 0'3 % de vots negatius.

LA GUERRA DE INDOXINA

Al 1945 els japonesos suprimiren l'administració francesa i afavoriren la creació de governs nacionals.

La Unió Francesa va fracassar ràpidament perquè al Març s'havia fixat un nou estatut que feia la Federació Indoxina formada per 5 països, acceptant formar part Cambotja i Laos però no Vietnam ja que el nou estatut s'oposava al reconeixement de la independència nacional i a la unitat dels 3 Ky.

La postura irredentista dels colons francesos i del alt comissionat s'imposaren a les del acord entre Leclerc i Ho Chi Minh pel qual la República de Vietnam era una part de la Federació de Indoxina i de la Unió Francesa.

A finals del 1946, el govern de la metròpoli va optar per reconquerir-la, imposant que Ho Chi Minh optara per una insurrecció general començant així la guerra de Indoxina.

Les accions del Viet-minh va plantejar la necessitat de legitimar algun tipus de govern vietnamita, la constitució de un Front de Unió Nacional va permetre la re-instauració de Bao-Dai i per tant, un reconeixement de la unitat nacional dels 3 Ky i la independència del Vietnam dins de la Unió Francesa.

Al juliol per Laos i al Novembre per Cambotja és firmaven acords pareguts a aquest, ratifica t el seu caràcter d'estats associats a la Unió Francesa.

MADAGASCAR

La guerra va revifar les esperances de independència i per això va haver una revolta al 1947-1948 que va acabar amb un gran basament de sang.

VIETNAM

Després de dimitir Bao-Dai, és va imposar una República Democràtica liderada per Ho Chi-Minh que era el que presidia un govern de Unió Nacional.

Els francesos aconseguiren doblegar al exèrcit del Viet-minh, patint al estiu del 1950 les seves derrotes més importants. El conflicte va introduir com a nou factor contraria a la Unió Francesa la legitimitat de Bao-Dai qüestionada per la guerra anticolonial que sols podia reafirmar-se per la radicalització dels nacionalistes, estant suportats pels Estats Units. Aquesta actitud és va estendre per Laos i Cambotja.

A mitjans del 1953 la reconquesta colonial era un objectiu impossible a Vietnam i Caimbotja.

Fora quin fora el resultat, França tendria que abandonar Indoxina i per tant, a partir de llavors la guerra sols és podia justificar per frenar l'avanç del comunisme.

La conferència de Ginebra concloïa amb la firma dels acords del 21/07, establint la divisió provisional pel paral·lel 17 fins que hi hagueren unes eleccions lliures, resolent-se a d'elles

- La lluita entre el govern de Vietnam del Sud i el Viet-minh
- El reconeixement de la sobirania, la unitat i la integritat territorial de Laos i Cambotja
- La retirada de les tropes franceses

La derrota de Dien Bien Phu desencadenaren l'afonament del imperi francès i la sedició del exèrcit colonial, sent el compte arreu de la caiguda de la IV República, precipitant-se a causa d'aquest conflicte.

L'ÀFRICA SUB-SAHARIANA

El procés de descolonització va acabar al 1960 sense cap crisi greu menys a Madagascar.

Per Grimal va ajudar a canviar a l'opinió pública el veure la descolonització com una empresa digna de

França.

Al marc jurídic de la Unió Francesa, els ciutadans africans tenien quasi els mateixos drets que els francesos.

Després de la II Guerra Mundial els escollits africans feren agrupacions pròpies, sorgint al 1946 la RDA. Al seu congrés fundacional va rebre el suport del partit comunista francès però al 1950 es va trencar l'aliança al apostar plenament per la africanitat i per això la RDA va sortir amb una gran força.

El triomf del OIM a les eleccions del 1951 va consolidar a la nova agrupació i va reafirmar el lideratge de Senghor però hi havia diferències ideològiques amb la RDA perquè

- No tenir una orientació comunista
- El concepte federalista de Senghor

El congrés del IOM del 1953, el líder senegalès va defensar la idea de una república federal africana que formaria part de una república federal francesa.

La victòria de Senghor a les eleccions del 1956 va tenir fortes repercussions al territori africà per baix del Sahara.

La Llei de Bases del 1956 va

- Generalitzar el sufragi universal
- Ampliar les competències de les assemblees dels territoris de ultramar
- Realitzar reformes administratives

Però la llei arribava massa tard i era insuficient per les aspiracions d'autogovern dels africans i per això al 1957 es va crear la Convenció Africana que era un reagrupament de les forces polítiques, sent molt partidària de la autonomia de cada territori sent la única diferent postura entre ells si es duria a cap entre la metròpoli i els diferents territoris com defensava la RDA o entre la metròpoli i les federacions de la Àfrica occidental francesa, la Àfrica equatorial francesa i Madagascar.

La constitució de De Gaulle mencionava la lliure determinació, sent aprovada a tots els territoris, convertint-se tots en membres de la comunitat menys Guinea que va accedir de forma immediata a la independència.

La pressió dels fets i dels polítics africans va fer que la vinculació de la comunitat evolucionara ràpidament cap a la independència plena, sent la via seguida per la Federació de Mali formada per Senegal i Mali al 1960.

Senegal, Costa de Mariv, Dahomey, el Alt Volta, Níger, Mauritània i Mali després de la seva independència i de trencar amb la Federació va decidir sortir de la comunitat per establir acords de cooperació amb França.

Togo i Camerun tingueren una evolució pareguda, accedint a la independència al 1960 al igual que

- Madagascar
- El Congo
- Gabon
- La República central africana
- Txad

Camerun va aconseguir la reunificació territorial després d'un referèndum celebrat al 1961 que va conduir a

la república a adoptar una forma de estat federal.

EL FI DELS IMPERIS MENORS

HOLANDA

A Indonèsia, la II Guerra Mundial va aniquilar definitivament el prestigi europeu, sol·licitant al col·laboració dels nacionalistes per explotar els recursos del país, sorgint així el PUTERA que era una organització que agrupava a tots els sectors nacionalistes, convencent-los als japonesos de la necessitat de formar un exèrcit indonesi i per això es va crear el PETA que baix una aparent col·laboració amb els japonesos, va aprofitar per difondre els missatges dels líders nacionalistes que era moderadament antioccidental, clarament antiimperialista i ferotgement antiholandès.

Al 1945 els abusos dels japonesos i les victòries aliades propiciaren un moviment de masses que va dur a Sukarno a declarar la independència de la República Indonèsia el 17/08 i seguidament, les tropes del PETA ocuparen els zones rurals del baix Java.

El desembarcament anglès del 1945 va restituir la tronada al territori holandès però el PETA va mantenir el seu poder, sent l'actuació de les patrulles holandeses la causa de una sèrie de conflictes a les que estigueren envoltades les tropes anglohindús però els anglesos per estar convençuts del poder de la nacionalistes indonesis, es retiraren al 1946.

El govern holandès va intentar guanyar temps al crear a les illes adjacents no controlades nous estats i també per la negociació de la constitució de una Unió Holandaindonesia formada pels Estats Units de Indonèsia i els Països Baixos encapçalada per la reina.

El tractat va tenir una bona acollida entre la població indonèsia però no fou acceptat pel govern holandès i per això i sense haver trencat relacions, la Haya va llançar un ultimàtum al 1947 perquè la República participara a un govern provisional mentre s'iniciava la reconquesta del territori ocupat per aquesta.

El conflicte es va fer internacional, sent dut a l'ONU aconseguint la seva mediació l'acord de Renville pel qual l'Haya i Yakarta es comprometien a impulsar uns estats Units de Indonèsia als que Holanda transferiria la sobirania i respectaria el seu principi de autodeterminació, podent optar entre l'adhesió a la República o a un altre estat de la EUI.

La Haya acusava a la República de no haver dissolt l'exèrcit.

Al Desembre del 1948 després del fracàs de una sèrie de negociacions, La Haya va trencar bruscament les hostilitats.

BÈLGICA

EL CONGO

El seu origen es remunta al Congo que era una possessió personal de Leopold II, sent reconeguts els seus drets al 1884 sent llavors quan va iniciar una ferotge explotació de la colònia arribant fins al límit de que al 1908, el rei es va veure obligat a cedir la propietat el estat belga.

A causa d'açó, era un règim profundament reaccionari i contradictori ja que tenia un control absolut sobre la colònia a través de l'estat, els empresaris i els missioners catòlics. La participació política dels natius no existia i sols una petita part de l'elit podia relacionar-se amb els blancs sempre que renunciaren a les seves costums africanes.

El sistema colonial no va fer cas als aires de llibertat i descolonització ja que com a molt, estaven convençuts de que El Congo accediria a la independència al millor dels casos després de una lenta evolució i maduració política que duraria 30 anys, cosa acollida amb gran indignació pels africans i pels europeus de la colònia.

Foren incapaços de sospitar que darrere de determinades associacions estava el germen de la consciència nacional, començant a sospitar quan algunes demanaren determinats drets o exigien la independència. Va comprendre l'abast al 1957 quan el ABAKO va obtenir un gran triomf a les primeres eleccions municipals amb participació africana.

Aquestes eleccions foren un revulsiu perquè a partir de llavors ABAKO (associació tribal en defensa de la llengua kikongo) és va transformar a un partit de masses federalista.

Al 1958 és va fundar el MNC que tenia vocació de partit unitari.

La situació econòmica és va deteriorar ràpidament i per això al Gener del 1959 els fets és precipitaren ja que la protesta és va convertir en un gran disturbí que va acabar a una dura repressió al dissoldre el ABAKO i traslladar els seus principals dirigents a Brussel·les però açò no fou prou per calmar la situació.

Balduino va prometre la independència i Brussel·les va renunciar a mantenir la colònia a la força, fent-la la Taula Rodona on participaren els 14 partit de la colònia i alguns caps tradicionals. És va decidir que és convertiria a una república parlamentària amb un govern central fort i 6 governs provincials.

El 20/05 va guanyar el MNC.

La independència és va proclamar al 30/06/1960.

RUANDA I BURUNDI

El camí cap a la independència va tenir enfrontament entre hutus i tutsis havent a Ruanda entre el 1959 i el 1961 una vertadera guerra civil entre ells on els primers (partidaris de la república) i els segons (partidaris de una monarquia tutsi). El triomf a les eleccions del 1961 els hutus va permetre que s'establira una la república i és proclamara la independència la any següent.

PORTUGAL

Implantaren un dels sistemes colonials més durs i brutals al recórrer al treball forçat, els càstigs corporals i un ferri segregacionisme per poder explotar els recursos naturals de les colònies. Aquest era un reflex de la fèrria dictadura que vivia la metròpoli i per això la descolonització fou tan tardana i brutal al estar estretament alligada al enderrocament de la dictadura.

La repressió va retardar la formació de les organitzacions nacionalistes però sense poder evitar que acabara sorgint i tinguera el suport dels països veïns tal com va passar a Giinea-Bissau al 1956 i a partir del 1963, va haver una ampla guerra de guerrilles contra la presència portuguesa que va fer que 10 anys més és proclamara la República de Guinea-Bissau, reconeixent-la Portugal a Setembre del 1974.

CABO VERDE

Els nacionalistes del PAIGC decidiren obtenir la independència per separat i després de fer un govern provisional, al 1975 proclamaren la República de Cabo Verde accedint així a la independència.

MOÇAMBIC

La fusió de diversos grups nacionalistes al 1956 va donar lloc al FRELIMO que des del 1962–1964 és va associar a la lluita armada per la construcció d'un estat revolucionari popular i socialista a les zones que liderava.

El FRELIMO estava present a amplies zones del país i després de caure la dictadura portuguesa, les boves autoritats reconegueren la seva independència.

ANGOLA

Van nàixer diferents moviments nacionalistes amb diferent pensament com eren

- Al 1956 el MPLA va tenir una forta implantació, tenint una forta vocació marxista
- Al 1962 va nàixer el FLNA després de la transformació de un altre nascut al 1954 tenia tendència pro-occidentals però era molt minoritari
- El UNITA que era un grup escindit del FLNA

Després de caure la dictadura portuguesa, els 3 moviments iniciaren converses conjuntes amb el govern democràtic de Lisboa però llavors aparegueren diferències entre el MPLA i el FLNA–UNITA.

Al 1975 el MPLA va proclamar la independència de Luanda, instaurant una república popular i per la seva patr, el FLNA–UNITA en va proclamar un altra pro-occidental. Començant així una guerra civil amb una ampla participació estrangera perquè

- FLNA–UNITA va rebre diners dels Estats Units i militar de Sud-àfrica, Zaire, Rodhesia i Xina
- MPLA ajuda militar de l'URSS i Cuba

Al 1976 el MPLA va aconseguir imposar-se a quasi tot el país.

SANT TOMÉS I EL PRÍNCIP

Eren 2 illes que al 1961 formaren un moviment que va aconseguir obtenir la independència de les noves autoritats portugueses al 1975.

ESPANYA

EL MOGREB

La descolonització és va adoptar al ritme del procés francès.

Al 1956 el govern de Franco va sancionar la independència marroquina.

Després de la campanya Ifni–Sahara al 1957–1958, al Abril del 1958, Madrid va lliurar al Marroc la zona sud del protectorat.

Per frenar lesa noves reivindicacions territorials del Marroc i a causa de la pressió de l'ONU, va posar en pràctica una política que suposava al integració total de les poblacions africanes i els seus territoris al territori espanyol però tant la població com el govern de Marroc feren cas omís i per això al Gener del 1969, Madrid i Rabat firmaren el Tractat de Fez pel qual Marroc recuperava Ifni.

GUINEA EQUATORIAL

A la segona meitat del segle XX patia un règim colonial que incloïa el segregacionisme a banda de la

repressió cultural.

El naixement del nacionalisme s'associa amb

- L'evolució de les colònies franceses de la zona
- La reacció a la promulgació de la Llei de Terrenys que expropiava als guineans les terres conreades en favor de les explotacions i les finques europees

Al 1958 el PIGE va reclamar la independència en resposta a la seva provincialització però poc després va patir una dura repressió inspirada per Carrero Blanco.

A principis de la dècada dels 70, la repressió es va suavitzar i va fer ponts de diàleg cap als nacionalistes més moderats i per això el moviment es va disgregar en multitud de partits que confluïren al MUNGE que estava destinat a encapçalar el període autònom.

Al 27/05/1964 fou nomenar el primer president del govern de Guinea, estant a partir de llavors al camí obert cap a la independència i per això a la Conferència de Madrid del 1967–68 es va redactar la futura constitució aprovada per referèndum al Agost del 1968.

Però el procés va tenir poc èxit a causa de la dramàtica i sanguinolenta evolució posterior del país.

SAHARA OCCIDENTAL

Les espanyols estaven des de principis del segle XIX quan es va establir una factoria pesquera i un petit destacament militar.

A finals dels 40 es descobriren importants reserves de fosfats, adquirint valor la colònia sent un problema el retard de la sortida del territori davant de les peticions del ONU que instava des del 1960 a celebrar un referèndum d'autodeterminació.

Al 1966 es va reafirmar el dret de inalienable del poble del Sahara a l'autodeterminació, acceptant-se al any següent la seva aplicació quan la població ho demanara però a partir de llavors les coses canviaren perquè

- Al 1968 es va fundar el FLS
- Al 1970 l'ONU va instar de nou a celebrar el referèndum d'autodeterminació
- El 17/06 una manifestació organitzada per la FLS demanava l'aplicació de la resolució de l'ONU, concretant-se en 3 mesures (l'autonomia interna, l'acord sobre la data a celebrar el referèndum i la retirada de les tropes espanyoles). Fou durament reprimida pel terç de la legió

La repercussió donada als fets va fer que s'extenguera el sentiment nacional i per això al 1973

- El Front Polisari va optar per la lluita armada
- L'ONU reiterava la petició perquè es celebrara el referèndum
- Marroc va sol·licitar un dictamen del Tribunal Penal Internacional de La Haya sobre la marroquinitat del Sahara occidental, sent una mesura de pressió per annexionar-se el territori

Al 1975

- Les autoritats espanyoles afavoriren la creació del PUNS que va fer que el Front Polisari fora reconegut com a únic representant legítim, rebent inclòs el suport de l'ONU
- El sentiment majoritari dels habitants de la colònia era contrari als marroquins i favorable a la independència

Al 05/11 va començar la Marxa Verda mentre és negociava la cessió del territori a l'administració marroquina i mauritana, conclouent la última descolonització amb una traïció al ser lliurat en contra de la seva voluntat, al Marroc i Mauritània.

2. LES CONSEQÜÈNCIES DE LA DESCOLONITZACIÓ

No s'han resolt els problemes de les antigues colònies al

- No trencar el cercle de pobresa i desenvolupament
- No imposar la democràcia
- No solucionar-se la seva gran estabilitat
- La dependència del primer mon

El panorama és decebent perquè a pesar de ser políticament independents, Amèrica llatina ha caigut a mans de les grans potències econòmiques que han substituït el monopoli polític espanyol i per això, les seves economies s'han subordinat als interessos de les multinacionals i dels països rics i per això, hi hagueren moviments revolucionaris que volien canviar la dependència econòmica demanant

- La nacionalització dels recursos econòmics bàsics
- Que hi hagen alternatives polítiques amb els països dels que depenien, sobretot dels Estats Units
- La regeneració de la política
- Una reforma agrària
- Etc.

La revolució mexicana del 1910 ho va intentar dur a cap sent el PRI el model de partit polític que és segueix als països sotmesos a la pressió internacional, exportant-se a

- Perú on va sorgir al APRA
- Argentina amb el peronisme
- Populisme de Vargas al Brasil
- Etc.

Aquestos moviments intentaven canviar la dependència del segle anterior però xocaren amb al resistència dels militars i les oligarquies que veien les reformes com un atemptat als seus interessos, cosa que ha generat més inestabilitat i violència.

Fins al 1930, la dialèctica estava entre les forces tradicionals i les forces populistes amb temptacions autoritàries però la sorgir la revolució cubana al 1959, sent un punt de inflexió als moviments de independència al ser una revolució socialista al buscar solucions revolucionàries protagonitzades per les guerrilles que volien instaurar règims socialistes tal com volen

- Tupamaros a Uruguai
- Che Guevara a Bolívia
- Senderi Luminoso a Perú
- Les FARC i a Colòmbia
- Etc.

Açò als anys 70 va provocar una reacció de les experiències dictatorials promogudes pels Estats Units acabant-se aquesta a finals dels anys 80 quan és va produir la ona democratitzadora i per això és feren transicions cap al nou sistema cosa que ha permès recuperar les llibertats formals però no han tingut èxit per les circumstàncies que tenies que suportar a finals de segle i per això actualment hi ha

- Més dependència financera
- Més pobres
- Violència sense sentit

El panorama asiàtic i africà no canvia molt del llatinoamericà ja que

- A un primer moment el poder el tingueren els líders carismàtics del procés de independència, permetent al consolidació de governs relativament democràtics però realment eren governs personalistes o autoritaris
- Després, foren substituïts per cops d'estat com a Algèria
- Des de finals dels anys 60, les actituds revolucionàries que provocaren cops d'estat que de vegades foren comunistes estant encapçalats tant com militars com per civils com a Etiòpia al 1974 però a la resta de casos, és va imposar el tradicional autoritarisme. Els règims de partit únic s'han extès per tota Àfrica als anys 70 i 80 justificant-se moltes vegades ideològicament, expressant açò la dificultat d'establir fronteres marcades fetes per els metròpoli i per tant, no tenen una concepció nacional unitària i açò junt a les desigualtats a la riquesa, foren la causa dels enfrontament violents () i dels cops d'estat. Molt pocs països sortiren triomfants del procés de independència com són els països exportadors de petroli i els que s'han industrialitzat de forma ràpida (però sense tenir en compte les seves conseqüències socials com a passat a Hong Kong que inclòs ha superat als països desenvolupats)

A finals del segle XX és va manifestar el quart mon que són aquells països que viuen de l'ajuda internacional.

Les solucions són difícils, recorreguent a opcions populistes cap a Brasil o Bolívia.